

Sygn. akt I.Ca 280/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2018r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Joanna Walczuk
Sędziowie:	SSO Mirosław Krzysztof Derda (spr.) SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. S.**

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji powódki B. S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Elku

z dnia 27 kwietnia 2018r., sygn. akt I C 254/11

uchyla zaskarżony wyrok w pkt. I w zakresie odsetek ustawowych za okres od dnia 03 sierpnia 2010r. do dnia 24 sierpnia 2011r. oraz w pkt. II i IV, w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Elku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Joanna Walczuk SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz

Sygn. akt I Ca 280/18

UZASADNIENIE

Powódka B. S. wystąpiła z pozwem przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., a następnie przeciwko jego następcy prawnemu, w którym domagała się zasądzenia kwoty 18.747,06 zł. tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 48.500 zł. tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od 3 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty ustalenia odpowiedzialności na przyszłość oraz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podała, że 12 września 2007 r. w wyniku wypadku komunikacyjnego doznała urazu twarzoczaszki, skręcenia kręgosłupa szyjnego, stłuczenia kręgosłupa L/S, otarcia naskórka obu rąk. Za sprawcę szkody

odpowiedzialność ponosi pozwane Towarzystwo. Ogółem z tytułu zadośćuczynienia pozwany wypłacił powódce 17.500 zł. oraz częściowo kwotę z tytułu zwrotu kosztów leczenia. Wypłacone kwoty nie rekompensują szkody. Powódka w wyniku wypadku doznała takich urazów, które skutkują koniecznością leczenia do chwili obecnej, co ogranicza jej aktywność zawodową i osobistą. Pracuje ona jako kierownik działu kadr i organizacji (...) spółka z o.o., realizowała się także zawodowo jako likwidator prowadząc postępowania likwidacyjne, co obecnie z powodu stanu zdrowia jest niemożliwe. Dochodzone pozwem zadośćuczynienie i odszkodowanie za zwrot kosztów leczenia rekompensuje doznaną stratę i krzywdę związaną z urazem i jego konsekwencjami.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając powyższe stanowisko podał, iż co do zasady nie kwestionuje swojej odpowiedzialności za zaistniałą szkodę, jednak uznaje wypłacone powódce kwoty za wystarczające. Zakwestionował też związek przyczynowy między schorzeniem rozpoznanym u powódki-fibromialgią wtórną a wypadkiem komunikacyjnym.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2018 r. wydanym w sprawie sygn. akt I C 254/11 Sąd Rejonowy w Elku zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powódki B. S. kwotę 25.000,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 25 sierpnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, w pozostałym zakresie powództwo oddalił, nie obciążył stron brakującymi kosztami sądowymi i pozostałe koszty postępowania zniósł wzajemnie między stronami.

Z ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy wynika, iż 12 września 2007 r. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego kierujący pojazdem C. (...) nr rejestracyjny (...) uszkodził samochód powódki B. S. O. (...) nr rejestracyjny (...). Odpowiedzialność za sprawcę wypadku ponosi (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. – następcą prawny (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.. Ani winy sprawcy szkody P. D., ani okoliczności wypadku strona pozwana nigdy nie kwestionowała. W wyniku wypadku powódka doznała: urazu twarzoczaszki, skręcenia kręgosłupa szyjnego, stłuczenia kręgosłupa L/S, otarcia naskórka obu rąk. Przez cały czas od wypadku powódka ponosi koszty związane z leczeniem, koszty dojazdu do lekarzy. Stan zdrowia B. S. nie uległ poprawie, rozpoznano u niej fibromialgię wtórną, co powódka wiąże z wypadkiem komunikacyjnym i jego skutkami, która to choroba postępuje.

Sąd Rejonowy stwierdził, iż podstawę materialną roszczenia powódki stanowią przepisy art. 415 k.c. z zw. z art. 445 k.c. i 446 k.c. Instytucja zadośćuczynienia określona wyżej wskazanymi normami prawnymi wprowadza dodatkowe, w stosunku do ogólnej konstrukcji, mechanizm majątkowej ochrony dóbr osobistych. W założeniu ma zapewniać intensywniejszą ochronę prawnej kategorii dóbr osobistych związanych z integralnością cielesną, zdrowiem itp. Na gruncie polskiego systemu prawnego zasadą jest, iż zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny; stanowi formę rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej. Podstawą żądania jest doznanie krzywdy niemajątkowej w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi pokrzywdzonej, wynikające z naruszenia dóbr osobistych, której niewątpliwie doznała powódka.

W ocenie Sądu Rejonowego odpowiednia suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, nie może być ona symboliczna, ani też nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy tj. nie może być ono ani rażąco wygórowane, ani rażąco niskie. Niewątpliwie powódka w wyniku wypadku doznała obrażeń opisanych wyżej i tego strona pozwana nie kwestionowała. B. S. przed wypadkiem, jak i po wypadku była i jest kierownikiem działu kadr i organizacji (...) spółka z o.o. w E.. Jej stanowisko pracy nie uległo zmianie. Oczywiście skutek wypadku przeżywała ona na zwolnieniach lekarskich, czego również nikt nie kwestionował i odczuła wypadek boleśnie, ale nie można w ocenie Sądu wiązać wszystkich aktualnie niedogodności, które ona przeżywa z wypadkiem / wskazują na to opinie biegłych. Zeznający w sprawie świadkowie wskazywali na zmianę zachowania powódki po wypadku, na jej nastroje, na skutki w życiu prywatnym i Sąd dał wiarę zeznaniom tych świadków, gdyż są one spójne, konsekwentne i logiczne oraz nawzajem się uzupełniają. Jednak ich zeznania nie przesądzają, czy zdiagnozowana u powódki choroba ma związek z wypadkiem, gdyż takie twierdzenia, w tym zakresie,

wymagają wiadomości specjalnych, których świadkowie nie mają z racji zawodu czy, nawet jeśli są lekarzami, z racji specjalności, którą się zajmują.

W niniejszej sprawie zostało sporządzonych kilka opinii biegłych sądowych, które to miały wyjaśnić, czy zdiagnozowana u powódki fibromialgia wtórna jest związana z wypadkiem komunikacyjnym z 12 września 2007 r. Obszerna opinia (...) wskazuje na trwały uszczerbek na zdrowiu u powódki wskutek wypadku – ogółem 15%. Opinia ta jest bardzo wyczerpująca i odpowiada na podstawowe pytania Sądu, zawiera ona zarówno analizę stany faktycznego, jak i rozpoznanie medyczne. Biegli stwierdzili, iż fibromialgia wtórna nie jest do chwili obecnej jednoznacznie wyjaśniona, a wpływ na jej wystąpienie mają zarówno czynniki genetyczne, psychologiczne, środowiskowe i neurobiologiczne; może pojawić się także w związku ze stresem pourazowym. Biorąc pod uwagę wieloczynnikową etiologię tego zespołu, brak jest jednoznacznych dowodów na zaistnienie związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy schorzeniem a wypadkiem. Tak samo stwierdziły biegłe z zakresu reumatologii. Nie można więc, w ocenie Sądu Rejonowego, wiązać jednoznacznie schorzenia B. S. z wypadkiem komunikacyjnym i obciążać odpowiedzialnością cywilną pozwanego w zastępstwie sprawcy szkody. Dodatkowe przesłuchanie biegłej B. K. na wniosek strony pozwanej nie było możliwe z powodu przebytego przez biegłą udaru i afazji, zresztą strona pozwana wniosek ten ostatecznie wycofała.

Zdaniem Sądu wiązanie fibromialgii wtórnej z wypadkiem komunikacyjnym jest więc nieuprawnione w zakresie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość oraz kosztów leczenia związanych z tą chorobą, a także zadośćuczynienia powiązanego z fibromialgią wtórną Sąd powództwo oddalił w tej części. Opinia profesor Samborskiego złożona przez B. S. jest opinią prywatną i nie może obalać opinii biegłych powołanych przez Sąd.

W ocenie Sądu odpowiednia suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, nie może być ona symboliczna, ani też nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy tj. nie może być ono ani rażąco wygórowane, ani rażąco niskie. Powódka otrzymała od firmy ubezpieczeniowej kwotę 17.500 zł. Nawet z obiektywnego punktu widzenia kwota ta jest zdecydowanie zaniżona. Fachowe i rzetelne opinia biegłych sądowych wskazuje na silny stres spowodowany działaniem nagłych i negatywnych bodźców charakteryzujących wypadek komunikacyjny. Przy 15 % uszczerbku na zdrowiu u powódki przyznane zadośćuczynienie jest zdecydowanie zaniżone. Przy uwzględnieniu charakteru pracy powódki, jej aktywności życiowej, a także wieku / 60 lat / w ocenie Sądu kwota 25.000 zł z tego tytułu należycie zrekompensuje jej doznaną krzywdę i uszczerbek na zdrowiu.

Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że o odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu od daty wytoczenia powództwa / 25 sierpnia 2011 r. /, pomimo że w części opisowej Sąd wskazał, że datą początkową w zakresie odsetek jest dzień 3.08.2010 r.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach sądowych Sąd Rejonowy wskazał art. 100 k.p.c.

W złożonej apelacji powódka zaskarżyła powyższy wyrok w części - w zakresie pkt I dotyczącego zasądzenia odsetek ustawowych od daty początkowej 25.08.2011r. zamiast od dnia 03.08.20110 r., w zakresie pkt. II wyroku i pkt. IV tj. w części oddalającej powództwo ponad zasądzoną kwotę 25.000 oraz zniesienia wzajemnego kosztów.

Zarzuca wyrokowi naruszenie:

1) prawa materialnego w szczególności, w zakresie :

a) art. 444 § 1 k.c. przez oddalenie roszczenia w zakresie naprawienia szkody w postaci poniesionych kosztów przez powódkę z tytułu leczenia, w tym z tytułu dojazdów do placówek medycznych i świadczeniodawców usług zdrowotnych, nawet wbrew stanowisku co do zasady strony pozwanej,

b) art. 445 § 1 k.c. przez zasądzenie drastycznie zaniżonej kwoty zadośćuczynienia, niewspółmiernej do rozmiaru krzywdy doznanej przez powódkę oraz nie odpowiedniej do okoliczności sporu,

c) art. 481 k.c. przez zasądzenie kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 25.08.2011r. wbrew treści pkt. 2 pozwu, gdzie strona powodowa żądała zasądzenia odsetek od 03.08.2010 r.

2) przepisów postępowania w szczególności w zakresie:

a) art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, a z kolei doprowadziło do:

-przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych, że występujące u powódki schorzenie w postaci fibromialgii wtórnej nie miało związku z wypadkiem, wbrew opinii biegłej B. K., która ostatecznie w ramach opinii uzupełniającej przyznała, że fibromialgia wtórna u powódki ma związek z wypadkiem komunikacyjnym; nie rozpoznania sporu co do żądania pokrycia szkody i w związku z tym uzasadniony jest zarzut nie rozpoznania sporu co do jego istoty; również uzasadniony jest zarzut bezpodstawnego oddalenia powództwa w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość w powiązaniu wyłącznie ze schorzeniem fibromialgii z pominięciem opinii innych biegłych, m.in. opinii (...) Zakładu Medycyny Sądowej i biegłej B. K. ;

b) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 308 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez niewskazanie faktów jakie Sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, a w szczególności braku odniesienia się do dowodów związanych z poniesieniem kosztów leczenia przez powódkę, a reasumpcji uzasadnienia wyroku w sposób lakoniczny poprzez użycie ogólników, bez szczegółowego odniesienia się do poszczególnych roszczeń powódki oraz bardzo dowolnego uzasadnienia zasądzonych zadośćuczynienia i w zasadzie skupienia się 1/5 uzasadnienia na mało etycznym podsumowaniu pełnomocnika powódki, co świadczy o tendencyjności rozstrzygnięcia oraz braku obiektywizmu;

c) art. 100 k.p.c. poprzez błędne rozstrzygnięcie o kosztach znosząc je wzajemnie, w tym nie rozliczając zapłaconych zaliczek na biegłych.

Wobec powyższego wniosła o zmianę w wyroku w części zaskarżonej i uwzględnienie w całości dochodzonego roszczenia oraz zasądzenie kosztów postępowania i kosztów zastępstwa prawnego wg norm, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie go do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów, w tym z tytułu zastępstwa prawnego za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi m.in. wówczas, gdy sąd nie zbadał materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony bezpodstawnie, przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia wiąże się z tym, iż rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy albo rozstrzygnięcie przez sąd pierwszej instancji o żądaniu powoda opiera się na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie- Postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 26 kwietnia 2018 r. I CZ 45/18.

Zasadnie podnosi skarżąca, że Sąd Rejonowy nie analizował nawet roszczenia w zakresie odsetek od daty wskazanej w pozwie tj. od dnia 3 sierpnia 2010 r. do dnia wniesienia pozwu, tj. 24 sierpnia 2011 r.

W uzasadnieniu orzeczenia występuje wewnętrzna sprzeczność, bowiem w części opisowej Sąd prawidłowo wskazał jaki jest zakres roszczenia powódki co do odsetek, a w części końcowej podał, iż roszczenie zasądzone zgodnie z żądaniem powódki od dnia wniesienia powództwa.

Z akt sprawy nie wynika, aby powódka cofnęła pozew w tej części. Oznacza to, że Sąd oddalił część roszczenia bez jakiegokolwiek analizy.

To samo dotyczy się roszczenia o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

W zakresie roszczenia odszkodowawczego Sąd Rejonowy nie wykazał, które koszty wiązały się wyłącznie z leczeniem fibromialgii, a które z innymi dolegliwościami występującymi u powódki w związku z wypadkiem w którym uczestniczyła.

Z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy zbędne było (na tym etapie) odnoszenie się do zarzutów wadliwej oceny materiału dowodowego w części dotyczącej wysokości przyznanego zadośćuczynienia.

Zauważyć jednak należy, iż orzeczenie Sądu I instancji uprawomocniło się w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w pkt. I (z uwagi na zakres zaskarżenia z wyłączeniem odsetek za okres od dnia 3 sierpnia 2010 r. do dnia 24 sierpnia 2011 r.) i w zakresie pkt III, dlatego orzeczenie uchylono na podstawie art. 386 § 4 kpc w pozostałym zakresie.

Sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia powoduje, iż wyrok wymyka się spod kontroli instancyjnej.

Nie uzasadnia uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji niewzięcie przez ten sąd pod rozwagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpatrzenia sprawy, bowiem wszystkie tego rodzaju braki powinny być w systemie apelacji pełnej usuwane bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym- postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 kwietnia 2018 r. II UK 282/17.

Gdyby chodziło o samą wadliwość oceny dowodów, np. przez pominięcie przy ocenie dowodów niektórych z nich (w tym przypadku prywatnej opinii przedłożonej przez stronę), orzeczenie Sądu I instancji, w świetle cytowanego orzeczenia SN, nie mogłoby zostać uchylone.

Sąd I instancji, z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy, będzie zobligowany przeprowadzić postępowanie dowodowe w celu ustalenia, które ponoszone przez powódkę wydatki (w tym dojazdy do lekarzy czy rehabilitację) pozostają w związku z wypadkiem, a więc ustalić takie okoliczności które pośrednio rzutują też na wysokość zadośćuczynienia, dlatego bez dokonania prawidłowych ustaleń rozstrzygnięcie o zgłoszonym roszczeniu o zadośćuczynienie nie było w chwili obecnej możliwe.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien:

- odnieść się do zgłoszonego roszczenia o zasądzenie odsetek od zadośćuczynienia za okres od 3.10.2010 r. do dnia 24 sierpnia 2011 r.,
- odnieść się do żądania ustalenia odpowiedzialności na przyszłość,
- poddać ocenie czy dochodzone roszczenie odszkodowawcze wiąże się wyłącznie z fibromialgią czy też z innymi dolegliwościami które wystąpiły u powódki na skutek wypadku w którym uczestniczyła w dniu 12.07.2007 r.,
- ocenić dochodzone roszczenie o zadośćuczynienie w oddalonej części z uwzględnieniem pominiętych okoliczności, tj. ewentualnych zabiegów którym będzie poddawana (rehabilitacji czy leczenia).

SSO Joanna Walczuk SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz